

VÄLKOMMEN TILL DEN STÖRSTA OCH MINSTA AVDELNINGEN INOM SVERIGES ADVOKATSAMFUND!

Utlandsavdelningen omfattar ledamöter som har sin verksamhet förlagd utanför Sverige. En svensk advokat som är verksam utanför Sveriges gränser tillhör Utlandsavdelningen. Geografiskt sett är alltså Utlandsavdelningen den största – till antalet medlemmar dock den minsta – avdelningen. Vi har cirka 100 medlemmar, de flesta verksamma i Europa. För närvarande har Utlandsavdelningen medlemmar verksamma i bland annat Belgien, England, Estland, Frankrike, Italien, Kina, Malta, Polen, Portugal, Ryssland, Schweiz, Spanien, Tyskland, USA och Österrike.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Ordföranden har ordet.....	2
Rapport från Utlandsdagarna 2014 – Årets Utlandsdagar avhölls i Lissabon.....	3
Ändring av stadgarna för Utlandsavdelningen avseende årsavgiften för vissa nya medlemmar	5
Utlandsavdelningens styrelse 2014	6
Rutiner för utlandsadvokaters uppfyllande av redovisningsskyldigheten	7
Nya medlemmar i vår avdelning	7
Observationer från Moskva.....	8
SWIFO – Ett Nordiskt Samarbete i Södra Tyskland	9
Mjuk lag och CSR för advokater	10

REDAKTÖR

Christina Griebeler, cgr@msa.se
c/o Mannheimer Swartling
Bockenheimer Landstraße 51–53,
60325 Frankfurt am Main, Tyskland

UTLANDSADVOKATEN

Utlandsavdelningen av Sveriges
advokatsamfunds nyhetsbrev juni 2014

UTLANDSAVDELNINGEN PÅ NÄTET

[www.advokatsamfundet.se/Advokatnatet/
Lokalavdelningar/Utlandsavdelningen/](http://www.advokatsamfundet.se/Advokatnatet/Lokalavdelningar/Utlandsavdelningen/)

ORDFÖRANDE HAR ORDET

VID ADVOKATSAMFUNDETS FULLMÄKTIGEMÖTE DEN 4 JUNI DÄR UTLANDSAVDELNINGEN FÖRETRÄDDES AV JON-MARCUS MEESE (MÜNCHEN) OCH ALEXANDER FOERSTER (FRANKFURT AM MAIN) UTSÅGS DEN NYA HUVUDSTYRELSEN FÖR SAMFUNDET. FÖR FÖRSTA GÅNGEN OCH TILL FÖLJD AV DE NYA REFORMERADE REGLERNA HADE VALBEREDNINGEN FÖRESLAGIT EN STYRELSELEDAMOT FRÅN VÅR AVDELNING TILL HUVUDSTYRELSEN.

Vi alla gratulerar min företrädare på ordförandeposten Karl Woschnagg som nu blivit ordinarie ledamot i huvudstyrelsen efter år av deltagande som adjungerad! Grattis Karl!

Därmed kan vi avsluta kapitlet om Utlandsavdelningens quasi status inom Samfundet och gå en ljusare framtid till mötes. Det största problemet att bita i nu är hur vi ska få vår avdelning att växa. Tidigare satte vi vår tilltro till att det sänkta tidskravet för ansökan skulle ge oss fler medlemmar. Tyvärr blev det inte så och vi vet inte varför. Alla svenska advokater utanför Sveriges gränser är ju så att säga våra, men vi kan knappast tvångsflytta advokater till utlandet bara för att vår avdelning ska bli större. Det är dock fler än jag som misstänker att vi har en outnyttjad potential bland kollegor som i vissa fall bara glömmer bort att byta avdelning vid utlandsflytt och i andra fall inte slås av tanken att med en svensk jur. kand. i botten kan det vara en extra merit att ha även en svensk advokattitel trots arbete i annat land (som medlem i lokalt advokatsamfund). Jag uppmanar alla att hålla ögon och öron öppna samt informera om Utlandsavdelningen och vilka fördelar det är att vara svensk advokat i utlandet även om man redan är medlem av annat advokatsamfund.

Jag vill i detta sammanhang gärna framhäva vår grupp på LinkedIn. Sök efter "Svenska Jurister i Världen" och gå med. Här vill vi samla alla advokater och även jurister i utlandet som teoretiskt sett kan bli svenska advokater. Vi vill där diskutera intressanta ämnen, så skulle du ha något att ta upp, starta gärna en ny diskussion i gruppen.

Ytterligare ett tema som diskuterades flitigt i Lissabon var att vi måste försöka göra oss och vår kompetens mer allmänt känd och vår avdelning mer synlig bland kollegorna i Sverige. Ett sätt kan vara att skriva artiklar och skicka in till tidningen Advokaten för publicering. Behöver någon feedback på artikeluppslag eller annan hjälp, vänd er till mig eller någon annan i styrelsen. Samarbete är vägen framåt!

För er som ännu inte träffat på mig IRL kan jag berätta att jag blev vald till er nya ordförande på årsmötet i Lissabon. Jag är svensk med delvis estniska rötter och flyttade tillsammans med min svenske man till Tallinn och Estland för 10 år sedan. Här är jag idag managing partner på en mellanstor estnisk advokatbyrå och sedan några år tillbaka även estnisk advokat.

Mitt arbete och mina intressen har gett mig ett minst sagt rikt föreningsliv. Jag är idag bland annat ordförande i Svenska Handelskammaren i Estland, ledamot i Estlands-svenskarnas Kulturförvaltning (en ex-territoriell kommun med självförvaltning inom kulturområdet i Estland) och en av grundarna till nystartade Svenska Skolföreningen i Estland som skall försöka dra igång så kallad kompletterande svenskundervisning till hösten.

Detta nummer av Utlandsadvokaten når er strax innan det är dags för semestertider så skriv gärna ut ett exemplar och ta med och läs under sommarledigheten.

Med en önskan om en skön sommar!

Karolina Ullman
Ordförande

RAPPORT FRÅN UTLANDSDAGARNA 2014

– ÅRETS UTLANDSDAGAR AVHÖLLS I LISSABON

Utlandsavdelningen har cirka hundra medlemmar och totalt är vi över 150 svenska jurister som räknas till avdelningens verksamhetsområde. Vi är verksamma i cirka 20 olika länder och utspridda över hela världen. Under Utlandsdagarna, vilka avhålls i samband med årsmötet, samlas vi på samma plats. Sedan fem år är arrangemanget inte bara öppet för vår avdelnings medlemmar utan Utlandsavdelningen inbjuder även Samfundets övriga avdelningar att delta.

Bengt Ivarsson, Biörn Riese och Christer Nordén följer presentationen om Portugals förmånliga skattesystem.

Panelen vid utbildningspasset på Portugals samfunds lokaler: Jennifer Ekström (Business Sweden Portugal), Anne Ramberg (Generalsekreterare), Pedro Tenreiro Biscaya (vice ordförande Portugals advokatsamfund), Karl Woschnagg (före detta ordförande Utlandsavdelningen).

En inte så liten skara mötte upp för att ta del av ett intressant och givande program med såväl lokala som svenska inslag. Programmet inleddes på Portugals advokatsamfund – Ordem dos Advogados – där vice ordföranden och chefsjuristen hälsade välkommen och berättade om samfundets verksamhet och om advokatrollen i Portugal. En representant för BusinessSweden redogjorde för Portugals historia, kultur och ekonomi. En kollega från en lokal advokatbyrå talade om de nya skattereglerna i Portugal som kan göra det förmånligt för utlänningar att pensionera sig i detta soliga land. Svenska ambassadören Caroline Fleetwood tog så emot på det vackra residenset där middag anviöts.

Mottagning på ambassadörens residens på fredag kväll.

Nya ordföranden Karolina Ullman hälsar välkommen till lördagens utbildningspass med Stefan Lindskog, Björn Riese och Claes Lundblad.

Följande förmiddag ägnades åt Utlandsavdelningens årsmöte (där bland annat en ny styrelse valdes, se mera om detta på sidan 6 i denna utgåva av Utlandsadvokaten), följt av ett intensivt utbildningspass med en framstående panel på eftermiddagen. Justitierådet Stefan Lindskog redde ut förhållandet mellan lagstiftaren och HD, inte minst i ljuset av Europadomstolen och EU-domstolens praxis, och beskrev hur HD arbetar i praktiken. Advokaten Björn

Utsikten från takterrassen på hotell Tivoli.

Riese, Mannheimer Swartling, berörde företagens sociala ansvar och hur detta kan förhålla sig till aktiebolagslagens vinstkrav, och advokaten Claes Lundblad, Lundblad & Zettermark, tog upp regelverk och vägledande texter varur "best practice" för skiljeförfaranden kan inhämtas. En intressant diskussion avslutade seminariet, varefter galamiddag på konferenshotellets spektakulära terrass avslutade två intensiva dagar.

Portugals advokatsamfunds chefsjurist Ana Cristina Delgado med advokat Jan Frydman vid galamiddagen.

Nästa års Utlandsdagar kommer att annonseras i Utlandsadvokatens nästa nummer. Detta nummer kommer ut vid jul. Vi skickar även en inbjudan med separat mail när det är dags för anmälan. Planera redan nu in att delta! Delta-gande tillgodoser inte bara utbildningskravet, utan erbjuder också en unik möjlighet till nätverkande med kollegor från många av världens länder i en intressant miljö.

Rapporterade advokat Jan Frydman

ÄNDRING AV STADGARNA FÖR UTLANDSAVDELNINGEN AVSEENDE ÅRSavgiften FÖR VISSA NYA MEDLEMMAR

UTLANDSAVDELNINGENS ÅRSMÖTE HAR DEN 22 MARS TILLSTYRKT STYRELSENS FÖRSLAG OM EN ÄNDRING AV STADGARNA FÖR UTLANDSAVDELNINGEN AVSEENDE ÅRSavgiften FÖR NYA MEDLEMMAR SOM BLIR LEDAMOT EFTER DEN 1 JULI ETT VISST KALENDERÅR.

Utlandsavdelningen får i snitt ca. fyra nya inträdesansökningar per år. Dessutom finns det alltid ett antal advokater som flyttar utomlands. På så vis ökar medlemsantalet i vår avdelning. Samtidigt sjunker dock vårt totala medlemsantal. Minskningen har olika anledningar. En anledning som styrelsen ser är följande. Styrelsen ser en trend att vissa i utlandet verksamma svenska jurister av "taktiska" skäl söker inträde i svenska samfundet (och därmed Utlandsavdelningen). Detta för att kunna bli upptagna i det lokala samfundet där respektive sökande är verksam baserat på sin svenska advokattitel och där de ibland även kan förbli medlemmar om man sedan arbetar som t.ex. bolagsjurist men måste lämna svenska samfundet av den anledningen. Kort efter att man blivit svensk advokat ansöker man alltså om utträde. Styrelsen tycker sig ha identifierat 6 sådana fall de senaste åren.

För Utlandsavdelningens del innebär det om en nyantagen ledamot snabbt lämnar avdelningen att det ekonomiska resultatet för Utlandsavdelningen blir en förlust. Vi betalar en administrationsavgift till kansliet, som sköter intagningsärendena, med 1 600 SEK per ansökan. Vår årsavgift är 1 500 SEK. Enligt Utlandsavdelningens nuvarande stadgar betalar den som blir ledamot före den 1 juli hel årsavgift och den som blir medlem därefter betalar halv årsavgift för inträdesåret. Med andra ord innebär det att medlemsavgiften är 750 SEK om man är medlem kortare tid än 6 månader visst kalenderår. Styrelsen i Utlandsavdelningen anser att det borde vara möjligt att kräva respektive medlem på mellanskillnaden som föranleder att Utlandsavdelningen gör en förlust när denne lämnar samfundet efter en kort tid. Styrelsen hade därför tagit upp frågan med Samfundets chefsjurist som avrådde från all form av expeditonsavgift i sammanhanget.

2§ i Utlandsavdelningens stadgar lyder:

"Ledamot i avdelningen är varje ledamot i Sveriges advokatsamfund som har sin huvudsakliga verksamhet utanför Sverige.

Twist om viss ledamot skall tillhöra avdelningen eller annan avdelning av Advokatsamfundet avgörs av Advokatsamfundets styrelse.

Den som är ledamot den 1 januari skall årligen före den 1 mars betala fastställd årsavgift till avdelningen. Avgiften skall utgå med lika belopp för varje ledamot.

Om utträdd ledamot önskar återinträde skall han till avdelningen erlægga eventuell utestående, tidigare förfallen årsavgift utöver årsavgiften för det år inträde beviljas.

Den som blir ledamot före den 1 juli skall betala hel årsavgift. Den som blir ledamot därefter skall betala halv årsavgift för inträdesåret.

Avdelningens styrelse får, när det föreligger särskilda skäl, besluta om nedsättning eller befrielse från årsavgiften."

Enligt Samfundets chefsjurist har inga andra avdelningar sådan regel i sina stadgar som vi har i § 2 stycke 5.

Mot denna bakgrund föreslog Utlandsavdelningens styrelse årsmötet att besluta att stryka femte stycket i paragrafen 2 i stadgarna.

Därmed skulle problemet mer eller mindre kunna lösas (1 600 SEK – 1 500 SEK = 100 SEK förlust).

Förslaget diskuterades och årsmötet beslutade därefter enhälligt att tillstyrka styrelsens förslag till stadgeändring. Nästa steg är att ändringen måste bekräftas av huvudstyrelsen innan den kan träda i kraft.

Utlandsavdelningens nuvarande stadgar är tillgängliga på avdelningens hemsida på Advokatnätet efter inloggning på Advokatsamfundets webbplats: http://www.advokatsamfundet.se/Documents/Advokatsamfundet_sv/Avdelningar/Slutversion_av_stadgar_for_Utlandsavd.pdf

Hemsidan och stadgarna uppdateras när ändringen har fastställts av huvudstyrelsen.

Vid frågor i sammanhanget är ni välkomna att kontakta någon i styrelsen!

Christina Griebeler

UTLANDSAVDELNINGENS STYRELSE 2014

KAROLINA ULLMAN, ORDFÖRANDE

Karolina är ledamot av styrelsen sedan 2009 och delägare i MAQS Law Firm i Estland. Hon blev ledamot av advokatsamfundet 2004. 2010 blev hon också vandeadvokaat, d.v.s. edsvuren advokat som det heter i Estland. Hon är även ordförande i Svenska Handelskammaren i Estland samt ledamot i Estlands-svenskarnas kulturförvaltning, en ex-territorell kommun med självbestämmande i kultur- och språkfrågor. Förutom de ideella verksamheterna används fritiden till att sjunga i kör och umgås med vänner. Springa och åka längdskidor är favoriterna på sportsidan. Karolina är gift med Gustaf som brukar hänga med på Utlandsdagarna och de har en son som fyller 4 år i sommar.

CHRISTINA GRIEBELER, SEKRETERARE

Christina är förutom advokat också tysk Rechtsanwältin. Sedan 2006 är hon verksam på Mannheimer Swartlings kontor i Frankfurt med inriktning på finans- och obeståndsjuridik samt på immaterialrättsliga och andra affärsjuridiska frågor i svensk-tyskt sammanhang. 2010 blev hon invald i Utlandsavdelningens styrelse och våren 2011 tog hon över som sekreterare. Privatlivet är klart mansdominerat: förutom maken är det framför allt Christinas tre söner som ser till att familjelivet och fritiden är minst lika utmanande och omväxlande som jobbet.

JON MARCUS MEESE, LEDAMOT OCH KASSÖR

Marcus är både svensk och tysk medborgare och advokat samt Rechtsanwalt. Född och uppvuxen i Frankfurt, läste han juridik i Frankfurt, Kiel och Stockholm. Sedan 2002 är Marcus bosatt i München. Han är delägare på Baker & McKenzie och specialiserad på bolagsrätt, M&A och joint ventures, oftast i internationella sammanhang – helst med en nordisk anknytning. Under åren 2005 och 2006 jobbade Marcus på Baker & Kenzie's kontor i Stockholm. Sedan dess är han medlem i Advokatsamfundet och aktiv inom många tysk-svenska organisationer (Svenska Handelskammaren, SWIFO, Tysk-Nordiska Juristförening, Svenska Skolan i München). Marcus har en finlandssvensk fru och tre döttrar mellan 4 och 9 år. Han tycker om alla sorters friluftaktiviteter som flugfiske, jakt och skidåkning.

ARTUR SWIRTUN, VICE ORDFÖRANDE

Artur är född i Polen men har studerat och bott en stor del av sitt liv i Sverige. Han blev medlem i Advokatsamfundet 2007 och är även polsk Radca Prawny (motsv. Solicitor). Artur är delägare på Magnusson Advokatbyrå och verksam i Warszawa. Han arbetar med affärsjuridiska frågor med inriktning på bolagsrätt och transaktionsjuridik. Artur har fyra barn och tycker om konst, matlagning och jakt.

PONTUS LINDFELT, LEDAMOT

Pontus blev medlem i Advokatsamfundet 1993 och i Bryssels Bar Association 1995. Han är verksam i Bryssel på White & Case med inriktning på EU-rätt och särskilt konkurrensrätt. Pontus har tidigare bland annat varit ordförande i avdelningen.

MASSIMO CAIAZZA, LEDAMOT

Massimo är italiensk advokat verksam i Milano sedan 1990 med egen advokatbyrå Caiazza & Partners. Sedan 1996 är han även ledamot av Sveriges advokatsamfund och arbetar med internationell affärsjuridik. Han har varit i Utlandsavdelningens styrelse i över tio år, ordförande 2005 och därmed adjungerad ledamot i huvudstyrelsen. Sedan 2007 är han styrelseledamot och viceordförande i den svensk-italienska handelskammaren i Milano. Massimos fru kommer från Eskilstuna och de har tre barn mellan elva och nitton år.

FREDRIK SVENSSON, LEDAMOT

Fredrik Svensson är från Sveriges solsida – Skåne – och har arbetat på Mannheimer Swartling sedan 2001 (Stockholm och Malmö). Sedan 2007 är han verksam vid byråns kontor i Moskva och sysslar huvudsakligen med transaktions- och finansrelaterad juridik, men även med annan internationell affärsjuridik. Fredrik blev advokat 2006 och är idag delägare vid byråns Moskvakontor. Han tycker om att gå på opera, åka skidor i alperna och spela tennis.

EMMA MÄHLER, LEDAMOT

Emma är född och uppvuxen i Ludvika, studerade vid Stockholms Universitet och blev ledamot av Sveriges advokatsamfundet 2011. Emma arbetar nu som senior associate hos Freshfields Bruckhaus Deringer i London – främst med privat M&A med fokus på rådgivning till private equity fonder och andra finansiella investerare. Ev. ledig tid tillbringar Emma gärna med en bra bok, ett besök på operan eller i trädgården.

RUTINER FÖR UTLANDSADVOKATERS UPPFYLLANDE AV REDOVISNINGSSKYLDIGHETEN

FRÅGAN ANGÅENDE ADVOKATERS REDOVISNINGSSKYLDIGHET OCH HUR UTLANDSAVDELNINGENS MEDLEMMAR PÅ BÄSTA SÄTT SKA UPPFYLLA DENNA ÄR EN ÅTERKOMMANDE FRÅGA SOM AVDELNINGENS MEDLEMMAR OCH STYRELSEN STÄLLS INFÖR. NEDAN FINNER NI EN REDOGÖRELSE ÖVER VAD SOM GÄLLER I SAMMANHANGET OCH HUR DET KAN HANTERAS.

Sveriges advokatsamfunds stadgar innehåller regler angående redovisningsskyldighet för advokater som kan vara svåra för Utlandsavdelningens medlemmar att uppfylla. Stadgarna ifråga lyder i den väsentliga delen:

*"Om ledamots skyldighet att lämna uppgifter och tillhandahålla räkenskaper med mera.
§ 46*

[...]

Inom sex månader efter utgången av varje räkenskapsår skall advokat som bedriver egen verksamhet till samfundets kansli sända över revisionsberättelse med intyg om att bokföringen skett enligt lag och samfundets bokföringsreglemente. Kommer en sådan revisionsberättelse inte in inom angiven tid har styrelsen rätt att utse auktoriserad eller godkänd revisor att på advokatens bekostnad utföra revision och avge sådant intyg till styrelsen.

[...]"

När reglerna föreslogs att införas tillskrev Utlandsavdelningens dåvarande ordförande på uppdrag av avdelningens årsmöte kansliet och påpekade att det för Utlandsavdelningens medlemmar som bedriver egen advokatverksamhet är närmast ogörligt att till Samfundet inkomma med svenskt revisorsintyg som visar att bokföringen sker i enlighet med Samfundets regler och svensk lag, eftersom det förutsätter att den revisor, som skall intyga dessa förhållanden, äger kunskap om gällande svensk rätt och Samfundets reglemente.

Något svar har Utlandsavdelningen inte erhållit. Dock uttalade Samfundets generalsekreterare vid följande fullmäktigemöte att angående redovisningskravet särskild hänsyn ska tas till Utlandsavdelningens ledamöters situation.

I sammanhanget bör noteras att Samfundet årligen driver ett flertal disciplinärenden mot ledamöter som inte kunnat bevisa att de uppfyller utbildningskravet. Även ledamöter i Utlandsavdelningen tillskrivs och uppmanas att lämna in redovisning för utbildning.

Styrelsen för Utlandsavdelningen vill påpeka att även Utlandsavdelningens ledamöter till fullo har att uppfylla

det i stadgarna uppställda utbildningskravet om 18 timmar. Det är enbart i fråga om redovisning av hur detta krav uppfyllts som Samfundet uttalat att man kommer att ta särskild hänsyn. Sådan redovisning måste alltså lämnas in, dock – där detta inte är möjligt – inte genom svenskt revisorsintyg. I sådant fall måste intyg ges i annan lämplig form.

I sammanhanget har en standardtext för våra avdelningsmedlemmars revisionsintyg tagits fram enligt följande.

"För fullgörande av min bokföringsskyldighet gentemot Sveriges advokatsamfund får jag för år ..... meddela följande:

Jag är sedan ..... delägare på/anställd av ..... i .....

1.
Vår bokföring sköttes och sköts inte av revisor. Jag försäkrar dock att vi i alla hänseenden följt och följer alla lagar och förordningar gällande bokföring i mitt verksamhetsland.

2.
Jag försäkrar, att alla klienter och mål diarieförts och diarieförs samt att alla klientmedel hållits och hålls skilda åt på särskilt konto.

3.
Slutligen försäkrar jag att jag under år... deltagit i vidareutbildning om minst 18 timmar.

Jag deltog den ..... på kursen ..... i ....., omfattande ..... timmars utbildning ..... Intyg bifogas.

.....
Namn-teckning, ort och datum"

Om ni har synpunkter eller frågor i sammanhanget är ni välkomna att kontakta någon i styrelsen!

Christina Griebeler

NYA MEDLEMMAR I VÅR AVDELNING

Vi hälsar följande nya medlemmar hjärtligt välkomna i Utlandsavdelningen!

- Foad Hoseinian, Bryssel
- Fredrik Ringquist, Moskva
- My Muratori, Oslo

OBSERVATIONER FRÅN MOSKVA

AV FREDRIK RINGQUIST, NYBLIVEN ADVOKAT PÅ
MANNHEIMER SWARTLING ADVOKATBYRÅ I MOSKVA

ALLTSEDAN RYSKA STYRKOR TOG KONTROLL ÖVER KRIM I BÖRJAN AV MARS HAR RAPPORTERINGEN I MEDIA FRAMFÖRALLT HANDLAT OM DEN SÄKERHETSPOLITISKA DIMENSIONEN AV KRISEN. OM ETT MÖJLIGT NYTT KALLT KRIG MELLAN USA OCH RYSSLAND. OCH OM DEN FÖRSÄMRADE RELATIONEN MELLAN EU OCH RYSSLAND. MÅNGA ANDRA ASPEKTER AV KRISEN HAMNAR – AV FÖRKLARLIGA SKÄL – I BAKGRUNDEN. TILL DESSA HÖR DEN KAFKALIKNANDE SITUATION I VILKEN UTLÄNDSKA INVESTERARE PÅ KRIM NUMERA BEFINNER SIG.

Efter Sovjetunionens upplösning och Ukrainas självständighet har ett icke-obetydligt antal utländska bolag (däribland svenska) gjort investeringar på Krim. På senare år gäller detta inte minst inom energisektorn, då jordgrunden under vattnet runt halvön tros innehålla stora olje- och gasfyndigheter. Även konsumentsektorn har tilldragit sig ett stort intresse från utländska investerare. Krimns omtvistade anslutning till Ryssland ställer dessa investerare inför en rad mindre angenäma val med svårt förutsägbara rättsliga konsekvenser.

Även om det finns olikheter i hur utländska bolag har strukturerat sina investeringar på Krim, torde alla investeringar ha gemensamt att de genomförts inom ramen för den ukrainska rättsordningen. I de flesta fall innebär detta att utländska investerare bildat ukrainska bolag eller registrerat filial eller representationskontor i Ukraina. Affärsverksamheterna är i många fall dessutom beroende av diverse tillstånd och licenser utfärdade av ukrainska myndigheter. Därtill kan investerarna ha ägande- eller nyttjanderätter till fast egendom på Krim som införts i ukrainska register liksom bankkonton och lån i ukrainska banker. Kort sagt: investeringarna på Krim är på ett högst naturligt sätt sammankopplade med staten Ukraina.

Oavsett vilken uppfattning man har i frågan om Krimns anslutning till Ryssland är rättsenlig, är det ingen som bestrider att Ryssland de facto kontrollerar halvön och angränsande vatten. Med denna kontroll följer den faktiska möjligheten att utöva makt över personer och ting i det aktuella området, däribland genom normgivning och domstolars rättstillämpning.

Denna makt har också utnyttjats av Ryssland. Den övergripande principen om rysk jurisdiktion över Krim och den ryska rättens tillämpning på Krim slogs fast i det mellan Krim och Ryssland den 18 mars 2014 ingångna anslutningsfördraget. Därefter har den ryska lagstiftaren antagit rättsakter rörande Krim i ett alltmer frenetiskt tempo. Dessa reglerar allt ifrån pensions-, bank- och utbildningssystem till infrastrukturutbyggnad och naturresursanvändning. Samtidigt har Ryssland meddelat att existerande

tillstånd och licenser utfärdade av ukrainska myndigheter kommer att respekteras under dessas giltighetstid, men det återstår att se om och i vilken utsträckning detta åtagande kommer att följas.

Som bekant erkänner inte Ukraina (liksom stora delar av världssamfundet) Krimns anslutning till Ryssland. Den 27 april 2014 antog det ukrainska parlamentet en lag som bekräftar att Krim är en del av staten liksom även att ukrainsk rätt gäller i området. Lagen förbjuder inte uttryckligen investeringar på det av Ryssland kontrollerade Krim, men innehåller ett antal bestämmelser som är ägnade att bevara den ukrainska rättens ställning på halvön och motverka tillämpningen av rysk rätt. Icke minst klagör lagen att fysiska och juridiska personers ägande- och nyttjanderätter till alla former av egendom på Krim (däribland till fast egendom) endast erkänns om de har förvärvats i enlighet med ukrainsk rätt. Transaktioner i strid med lagens bestämmelser kan medföra straffrättsligt ansvar för de deltagande parterna.

Utländska investerare på Krim har således den föga avundsvärda lotten att behöva förhålla sig till två konkurrerande rättsordningar. Det finns ingen färdig mall för investerare att följa i den uppkomna situationen. En möjlig utgångspunkt är att försöka följa såväl rysk som ukrainsk lag i sin verksamhet, men i längden kommer detta sannolikt vara omöjligt på grund av den överhängande risken för normkonflikter. Därtill blir det högst opraktiskt och betungande för investerare. Exempelvis torde inkomster från näringsverksamhet på Krim i princip vara skattepliktiga i såväl Ryssland som Ukraina.

Hur investerare väljer att agera torde till syvende och sist komma att bestämmas utifrån affärsmässiga överväganden. Investerare med omfattande investeringar i övriga Ukraina har starka incitament att se till att verksamheten på Krim är förenlig med ukrainsk rätt, även om den i längden skulle bli ohållbar att bedriva. På motsvarande sätt har investerare som är beroende av den ryska marknaden särskilda skäl att följa rysk rätt.

Det finns få goda alternativ för utländska investerare som önskar rikta rättsliga krav mot Ryssland i anledning av hur denna stat behandlat investeringar på Krim, t.ex. i händelse av expropriation. Det finns förvisso skäl att tro att ukrainska domstolar skulle vara välvilligt inställda till sådana krav, men det faktum att Ryssland kontrollerar Krim innebär att ukrainska domstolsavgöranden i de flesta fall skulle ha begränsad praktisk betydelse. Till skillnad från det ukrainska domstolsväsendet, har de numera ryska domstolarna på Krim möjlighet att påverka situationen för utländska investerare på halvön, men kan inte förväntas inta en kritisk inställning till den ryska statsmakten.

Det är emellertid tänkbart att utländska investerare kan få rättsligt skydd för sina investeringar på Krim genom något av de cirka 50 sk bilaterala investeringsavtal som Ryssland har ingått med andra stater (däribland med Ukraina och Sverige). Genom dessa avtal har Ryssland garanterat utländska investerare från den andra avtalslutande staten ett visst skydd för investeringar i Ryssland. Avtalen skiljer sig åt, men innehåller ofta skydd mot expropriation och liknande åtgärder från Rysslands sida. I regel ger avtalen också utländska investerare rätten att få tvister mot Ryssland prövade genom skiljeförfarande (Stockholm är inte sällan ett av alternativen beträffande platsen för skiljeförfarandet).

Rysslands bilaterala investeringsavtal avser dock endast investeringar som gjorts på ryskt territorium. Eftersom stora delar av världssamfundet inte erkänner Krims anslutning till Ryssland, och eftersom investeringarna ifrågasattes i vad som då ostridigt var ukrainskt territorium,

kan det uppstå fråga om investeringar på Krim omfattas av avtalen. Samtidigt menar Ryssland självt att Krim är en del av Ryssland, vilket torde kunna användas som argument för att investeringar på Krim åtnjuter skydd enligt dessa avtal. Frågan är dock komplex och det återstår att se hur den kommer att bedömas av skiljenämnder.

Det som redovisats ovan är blott en bråkdel av de svårigheter som utländska investerare på Krim står inför till följd av den omtvistade anslutningen till Ryssland. Krisen i Ukraina är dessutom i ständig rörelse och en eskalering går inte att utesluta. Ett tänkbart (men i nuläget mindre sannolikt) scenario är att USA:s och EU:s sanktioner utvidgas så att de träffar mer eller mindre alla transaktioner kopplade till Krim (och inte bara såsom idag transaktioner med vissa angivna personer och bolag). En sådan utveckling skulle sannolikt bli "spiken i kistan" som får kvarvarande investerare från USA och EU att slutligen lämna halvön.

SWIFO – ETT NORDISKT SAMARBETE I SÖDRA TYSKLAND

AV JON MARCUS MEESE

Sedan många år tillbaka samarbetar de Nordiska Ambassaderna i den fina gemensamma ambassad-byggnaden i Berlin. Inspirerad av denna gemenskap mellan de nordiska länderna, startades 2011 ett nordiskt samarbete i München, kallat SWIFO – Skandinavisches Wirtschaftsforum (www.swifo.de), vilket betyder Skandinaviskt Ekonomiforum. Även om det, som namnet anger, är ett samarbete mellan de skandinaviska länderna, omfattar SWIFO även Finland och Island. Orsaken till att man inte använder benämningen "Nordiskt" eller på tyska "Nordisch" är att ordet väcker dåliga associationer i Tyskland sedan andra världskriget.

SWIFO initierades av de nordiska konsulaten i München, Andreas Katzer, tysk Rechtsanwalt hos advokatbyrån Sonntag & Partner, samt författaren. Idén med SWIFO var att skapa ett nätverk bland svenskar, normän, danskar, finländare och islänningar som bor och jobbar i München. Dessutom riktar sig SWIFO till tyskar som är engagerade i tysk-nordiska affärsrelationer.

För att utvidga och stärka detta nordiska nätverk i och runt omkring München organiserar SWIFO i genomsnitt fyra tillställningar per år. Huvudsakligen handlar det om evenemang där olika ämnen av allmänt intresse behandlas, som till exempel:

- "Framtidens bil". Ett mycket intressant föredrag som hölls av BMWs utvecklingschef. Han visade vad våra

- bilar kommer att kunna göra inom ett par år. Istället för att köra bilen själva, kommer vi då att kunna läsa tidningen – eller snarare surfa på nätet medan bilen sköter körningen och kommunicerar med andra bilar.
- "Münchens Öl – ett världskänt varumärke". Vd:n på Münchens bryggeriförening berättade om ölens långa tradition och dess betydelse för Münchens ekonomiska utveckling, bland annat i sammanhang med Oktoberfest som attraherar över 6 miljoner besökare varje år.
- "Karriär och familj – Skandinavien en förebild?" Ett föredrag som ordnades av SWIFO tillsammans med Bayerns Ekonomiministerium. Förutom den bayerska Ekonomiministern hade vi föredragare både från Norge och Sverige som talade om detta mycket relevanta tema. Resultatet var bland annat att även om regelverken i de olika länderna är ganska lika, verkar det dock finnas ganska stora olikheter i den vardagliga verkligheten.

I vanliga fall bjuder SWIFO tillsammans med en sponsor på ett föredrag i trevliga lokaler följt av mingel, dryck och mat. Ibland ingår även en visning, som till exempel av en geotermi anläggning söder om München eller som Vilhelm Hammershøis utställning i HypoKunsthalle (Danska konsulatet). Hittills har SWIFO och dess olika evenemang varit en stor succé med upp till 150 deltagare. För att nå så många intresserade som möjligt är tillställningarna kostnadsfria och öppna för allmänheten.

Det finns redan många svenskar i München och svenska företag verkar mer och mer upptäcka södra Tyskland för sina affärer och för etablering av dotterbolag. Egentligen är det inte så konstigt. Ekonomiskt sett är Bayern en av de mest framgångsrika tyska delstaterna med både "gammal" industri och "ny" spetskompetens när det gäller forskning och utveckling. Åtta av de största tyska börs-

bolagen (DAX) är från Bayern. Förutom en bra ekonomi erbjuder München och Bayern mycket hög livskvalitet, vilket ju ofta är ännu viktigare för de nordbor som bosätter sig här. SWIFO har gjort det till sin uppgift att vara mötesplats för alla dessa nordbor så att de kan känna sig lite hemma här nere "i södern".

MJUK LAG OCH CSR FÖR ADVOKATER

AV KAROLINA ULLMAN

CCBE, RÅDET FÖR DE EUROPEISKA ADVOKATSAMFUNDEN, HAR ANTAGIT EN NY VÄGLEDNING OM FÖRETAGENS SAMHÄLLSANSVAR (CSR) VID ADVOKATVERKSAMHET.¹ I DENNA ARTIKEL SAMMANFATTAS VÄGLEDNINGEN OCH FÖRFATTAREN REFLEKTERAR ÖVER VARFÖR ADVOKATER BEHÖVER VARA MEDVETNA OM CSR-FRÅGOR, OM VILKA UTMANINGAR DE INNEBÄR OCH OM FRAMTIDEN. OM DU INTE REDAN FÖRSTÅTT DET SÅ PÅVERKAR DETTA REDAN DIN VARDAG SOM ADVOKAT.

CSR kan ses som en global trend men man ska nog inte se det som en fluga som kommer och går. CSR eller företagets samhällsansvar baserar sig på de mänskliga rättigheterna såsom dessa uttrycks i FN:s deklaration. Vi har alla kunnat följa hur de stora globala företagen engagerar sig mer i samhället, ofta av tvång från den allmänna opinionen, eller sponsrar olika välgörenhetsinitiativ. Dessutom har själva välgörenhetsorganisationerna i sig, nu även i Sverige, blivit *big business*.

Så hur påverkar CSR mitt arbete som advokat? Jag skulle vilja påstå att det redan gör det och troligtvis kommer du behöva beakta denna aspekt mer och mer.

VARFÖR OCH NÄR?

Först och främst det självklara. Många advokater arbetar med multinationella bolag som klienter. Dessa bolag har troligtvis antagit någon form av intern uppförandekod eller antagit något principdokument för hur de skall arbeta med CSR eller andra interna styrdokument, vilka dessas lokala management måste beakta i sitt dagliga arbete. Om du som advokat utför tjänster till ett sådant bolag måste du självklart beakta dem, annars löper du risken att förse klienten med råd som inte kan implementeras eller användas såsom det är avsett.

Som advokat är du säkert medveten om att klienterna ofta är beroende av vårt sätt att begränsa uppdraget eller sätta upp ramar för rådgivningen. När jag mottar ett nytt uppdrag bör jag givetvis beakta de mänskliga rättigheterna i

sin bredare definition som en yttersta ram och dessutom klientföretagets uppförandekod som klienten är beroende av i sin verksamhet. Klienten har så klart alltid rätten att själv välja bort eller begränsa uppdraget men som advokat är det en del av vår profession att främja rule of law.

RÅDGIVNING OM CSR

Ett sedvanligt uppdrag är att som advokat analysera ett klientbolags verksamhet i förhållande till gällande lagstiftning.

Vid första anblick kan det synas som ett relativt enkelt uppdrag, men är sådana dokument som tex "OECD Guidelines on Multinational Enterprises" lag i den traditionella bemärkelsen? Om jag ger råd utifrån så kallad mjuk lag, är det alls juridisk rådgivning? Är vi advokater ens kompetenta att ge råd i de frågorna? Och om vi ger rådgivning i dessa frågor, täcks det av våra ansvarsförsäkringar?

Detta är frågor som en ansvarsställande advokat måste ställa sig och i vissa fall måste få besvarade. CCBE har i sin vägledning tagit fram en lista med rekommendationer (artikelförfattarens översättning):

1. Klargör med klienten vad som är omfattningen av uppdraget; endast traditionell så kallad hård lag eller om även mjuk lag skall tas i beaktande;
2. Begränsa advokatbyråns ansvar för CSR relaterad rådgivning specifikt eller generellt;
3. Klargör med försäkringsgivaren vad som ingår i försäkringsskyddet, endast traditionell juridisk rådgivning eller även rådgivning som tar mjuk lag i beaktande;
4. Det kan vara lämpligt för de lokala advokatsamfunden att förhandla om gemensamt upphandlade försäkringsvillkor med hänsyn till utvecklingen inom rådgivning;
5. Det kan vara lämpligt för de lokala advokatsamfunden att erbjuda utbildning inom CSR som en del av deras löpande kursutbud;
6. Om en advokatbyrå väljer att anta en CSR-policy så måste man samtidigt ta i beaktande vad följderna blir för det fall man bryter mot sin egen policy.

I andra fall som advokater kan komma i direkt kontakt med CSR är om man deltar i så kallad *beauty contests* (privat upphandling) eller i offentlig upphandling. Det är

¹ "Social Corporate Responsibility and the Legal Profession" Guidance II, februari 2014. Finns att hämta på www.ccbe.eu

numer ganska vanligt att man som budgivare måste binda sig att följa den potentiella klientens CSR-policy för att komma i fråga som leverantör.

Då uppstår en mängd följdfrågor: Hur undviker man konflikter mellan olika klienters olika policyn? Kan en advokatbyrå gå med på att underkasta sig en klients CSR-compliance-revision utan att bryta mot god advokatsed? Hur skall man agera som advokatbyrå när klientens CSR-policy bland annat innehåller en bestämmelse om respekt för familjelivet samtidigt som klienten kräver att advokaten skall arbeta sena kvällar och helger för att leverera i tid?

Eftersom ingen enskild advokatbyrå på den fria marknaden kommer kunna motstå den typen av krav från klienterna önskar CCBE att de nationella advokatsamfundet tar upp diskussionen om det finns ett behov av vägledning för advokatbyråer inom Europa. Advokatbyråerna måste själva vara alerta och inte acceptera att underkasta sig regler om t ex revision från klienterna eftersom det står i strid med våra egna etiska regler. Man måste även ta i beaktande att våra klienter sällan känner till vad en advokat är och hur vi skiljer oss från andra tjänsteleverantörer med våra etiska regler och vårt uppdrag som utgör en av pelarna i rätts-samhället.

ADVOKATBYRÅN OCH ANSVAR

Ytterligare en aspekt på CSR för advokater handlar ju om advokatbyrå själv och dess samhällsansvar (miljövänlighet, inställning till föräldraledighet, *pro bono*-uppdrag etcetera., etcetera.).

Som ett minimum krav måste vi ju följa Advokatsamfundets regler (och de av oss som även tillhör andra advokatsamfund, deras regler). Därutöver har vi ju CCBE:s Charter of Core Principles and Code of Conduct for European Lawyers som får anses ingå i det minimumansvar vi har eftersom Sveriges Advokatsamfund antagit dem.

Enligt den nya Vägledningen om samhällsansvar så bör man utöka detta minimum krav för sådana advokatbyråer som har verksamhet i länder med så kallad "weak governance zones". Det vill säga där den nationella lagstiftningen ger en betydligt lägre skyddsnivå än de som gäller på advokatbyråns hemmamarknad rekommenderar CCBE att advokatbyrå själv utvecklar och antar policyn för att ge likvärdigt skydd till klienter även i sin utomeuropeiska verksamhet.

Som en bilaga till Vägledningen har CCBE även låtit publicera ett dokument rubricerat "Key Questions to address" som advokatbyråer kan använda i sitt interna CSR-arbete. Jag rekommenderar alla att läsa igenom det och använda det som ett instrument för att introducera eller förfina sin advokatbyrås arbete inom samhällsansvar.

BIDRAG TILL NYHETSBRIVET

Bidrag, kommentarer och förslag till Utlandsadvokaten samt information om adressändringar och nya medlemmar skickas till Christina Griebeler, cgr@msa.se

International
Section
of the Swedish
Bar Association